

WWF

MAGASIN

JUNI

2016

Levende Natur

Årgang 34

Beskyt vores sælsomme havnatur

TEMA:
HAV

SKÅNSOMT FISKERI

Tag med ombord på
fiskekutteren Regina

OPDAG HAVET

Mere end 3.000
registreringer i app'en

SLUK MOTORSAVEN

Vi har brug for
de gamle træer

WILDLIFE CRIME

EU vil straffe handel
med truede dyr hårdt

HAVETS OVERSETE GRØNTSAG

Rå, kogt, bagt, ristet, pureret, tørret eller friturestegt. Kun fantasien sætter grænser for, hvordan tang kan indgå i vores spisekammer. Tang er en gammel, nordisk fællebetegnelse for planter, der vokser i havet. I Danmarks farvande gemmer der sig over 300 forskellige arter af tang, heraf 125 rødalger, 106 brunalger og cirka 70 grønalger – og adskillige af dem kan spises. Desværre er det ikke mange danskere, der har fået øjnene op for havets oversete grøntsag. Og det er synd og skam, da tang er en regulær sundhedsbombe fyldt med proteiner, næringsstoffer og vitaminer. For eksempel er der mere end ti gange så meget A-vitamin i rødalgen purpurhinde (*Porphyra*) end i spinat.

På verdensplan er tang en økonomisk guldgrube, der årligt omsætter for cirka 40 milliarder kroner – primært på grund af den værdifulde japanske nori, som kendes fra sushi og fremstilles af rødalgen purpurhinde.

Her ses tangarten søl (*Palmaria palmata*) med sine smukke, røde blade. Den vokser på enten sten eller andre alger og findes primært i den salte Nordsø. Søl udgør et vigtig skjulested for en lang række små dyr og er derfor afgørende for havets økosystem og naturtilstanden på stenrevne. Den indsamles til spising både i Island og England.

Dette nummer af Levende Natur sætter fokus på havet og dets uvurderlige betydning for både mennesker og dyr.

KONKURRENCEDYGTIGE, GRØNNE FISK

Et enormt tragtformet net rejser sig 30 meter over havbunden. To kæmpe skovle udspiler det mere end 100 meter lange net og pløjer sig igennem havbunden i jagten på torsk, hummer, rødspætter og rejer. Resultatet af denne destruktive bundtrawling kan de fleste nok gætte: Rev, koraller, søjfer, søanemoner, krabber, fiskeyngel og anden værdifuld natur på havbunden bliver skadet eller helt ødelagt. Det går ud over havets biodiversitet, da fisk og havdyr mister muligheden for at gyde, finde føde og skjule sig for rovfisk.

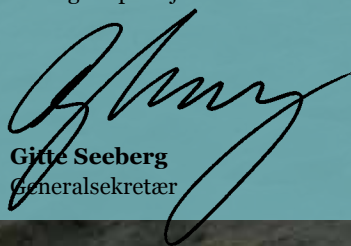
Men der er heldigvis alternativer til det destruktive fiskeri: Fiskeri med garn, kroge og snurrevod og MSC-certificerede fiskerier tager nemlig i langt højere grad hensyn til havmiljøet og fiskebestandene.

Naturskånsomt fiskeri udgør i dag mindre end 15 procent af de fisk, som sælges på det danske marked. Det tal skal være endnu højere. Derfor har vi i WWF sammen med blandt andet Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, Langø Fiskeriforening og Fiskerikajen Aps kickstartet et nyt, spændende projekt – 'Naturskånsom fisk – fra hav til tallerken', der skal sætte fokus på naturskånsomt og bæredygtigt fiskeri. Vores mål er, at du som forbruger i langt højere grad skal kunne vælge de naturskånsomt fangede fisk, når du står med hovedet nede i køledisken. Det kræver først og fremmest, at vi som forbrugere kender forskellen på 'grønne' og 'røde' fisk – og at udbuddet af de grønne, naturskånsomt fangede fisk i butikkerne og restauranterne er meget større end i dag. Men også at de fiskere, der med deres naturskånsomme fiskeri kæmper for vores havmiljø, kan leve af fiskeriet.

Gennem de seneste ti år er erhvervsfiskeriet i mange mindre, danske havne lukket ned. I 1999 var der ifølge Naturerhvervsstyrelsen over 2.000 registrerede fartøjer, der fiskede med skånsomme redskaber. I 2014 var det tal faldet drastisk til cirka 150. Den udvikling ønsker vi at vende. Vi tror på, at naturskånsomt kystfiskeri kan blive til en sund og overskudsgivende forretning for den enkelte erhvervsfisker – og ikke mindst til gavn for vores fiskebestande og havmiljø. Vi vil ganske enkelt give kystfiskerne noget at leve af igen.

Vi er alle afhængige af havene og alt det fantastiske liv, der findes i det blå dyb. Havet er en uundværlig del af vores økosystem og kilde til føde, rekreation, turisme og arbejdspladser. Vi skal derfor – både som forbrugere og industri – kæmpe aktivt for at passe på det.

Du kan blandt andet spørge efter naturskånsomt fangede fisk, når du køber ind. Gå også efter det blå MSC-mærke og brug WWF's fiskeguide – så er du godt på vej.

Gitte Seeberg
Generalsekretær

© POLFOTO

WWF

WORLD WIDE FUND FOR NATURE

er en privat og uafhængig organisation, som arbejder for at løse globale natur- og miljøproblemer. WWF arbejder over hele kloden, og WWF Verdensnaturfonden er den danske afdeling. Formålet med WWF's arbejde er at sikre naturen som livsgrundlag for mennesker og dyr. Læs mere om WWF Verdensnaturfonden på wwf.dk

Udgivet af WWF Verdensnaturfonden,
Svanevej 12, 2400 København NV.
Tlf. 35 36 36 35

E-mail wwf@wwf.dk Giro 500-2001

Ansvarshavende redaktør

Niels Ditlev

Redaktør Cecilie Schantz

Mail til redaktionen

levende.natur@wwf.dk

AD En:60, www.en60.dk

Forside © Alex Mustard / naturepl.com

Tryk KLS Grafisk Hus A/S Oplag 19.300

Du kan blive medlem ved at betale minimum

360 kr. om året. Levende Natur sendes

gratis til medlemmer.

6 Globale succeser

Isbjørnepatruljen redder isbjørne

8 WWF's hav- og fiskeriarbejde

Overblik over arbejdet med hav og fiskeri

10 Reportage om kystfiskeri

WWF møder naturskån-som kystfisker

12 Opdag Havet-app

Nu skal strandgængerne involveres

15 Rejsen til Myanmar

WWF Verdensnaturfonden på besøg

16 Sluk motorsavene

Danmark har brug for de gamle træer

18 Pensionskasserapport

"Ranking" af selskabernes klimabevidsthed

20 Wildlife-forbrydelser

EU-Kommissionen frem-lægger handlingsplan

22 LEGO + WWF

Klodserne bliver endnu mere bæredygtige

24 Nyt om virksomheder

IKEA sætter fokus på bæredygtig laks

25 Mød et medlem

Fra PandaClub til biologi-studie

26 Dit WWF

Konkurrence for foto-entusiaster

INDHOLD

GLOBALE SUCCESER

Af Siri Dannesboe og Cecilie Schantz

WWF er en global organisation med kontorer i over 100 lande. Hvert kontor har egne fokusområder og projekter ude i verden og arbejder alle for en klode, hvor mennesker lever i harmoni med naturen. Her er nogle af de succeser, som WWF globalt har opnået de seneste måneder.

© ANDREW S. WRIGHT / WWF-CANADA

© STEVE MORELLO / WWF

FIND FLERE GLOBALE RESULTATER OG SUCCESHISTORIER FRA WWF'S ARBEJDE RUNDT OM I VERDEN PÅ WWF.DK/SUCCESER

© BAS HUBREGT S. WWF

CANADA

6,4 mio. hektar skov beskyttes

Efter 20 års arbejde er der nu endelig en plan for, hvordan 85 procent eller 6,4 millioner hektar af Great Bear Rainforest skal beskyttes mod skovhugst. Det er et resultat af og bevis på, at landets urbefolkning, regeringen og industrien samt ngo'er kan arbejde sammen og planlægge en langsigtet sikkerhed for natur, dyr og mennesker i Great Bear Rainforest. Skoven er en såkaldt tempereret regnskov kendetegnet ved et klima præget af skiftende årstider og megen regn. Den ligger langs den centrale kyst i Britisk Colombia i Vestcanada ved Stillehavet. Desuden er det et af de største sammenhængende områder af tempereret regnskov i verden.

ARKTIS

Isbjørnepatrulje redder isbjørne

Siden 2010 har isbjørnepatruljer reduceret antallet af konflikter mellem mennesker og isbjørne. Lokale arktiske beboere skræmmer nu isbjørne væk fra byerne i stedet for at skyde dem. Før 2010 blev der i Canada i gennemsnit skudt seks isbjørne om året, som var kommet for tæt på beboede områder. Nu bliver der i gennemsnit skudt én isbjørn om året på trods af, at flere isbjørne søger mod byerne. Det er en nedgang på 90 procent. WWF støtter isbjørnepatruljerne og ansætter lokale vagter. Udover Canada og Grønland findes der isbjørnepatruljer i Rusland. Der arbejdes nu på at starte isbjørnepatruljer i andre arktiske regioner.

GLOBALT

Stort håb for truede dyr

Et nyt våben mod handel med produkter fra truede dyr har set lyset – nemlig en erklæring, der har samlet den globale transportsektor. Transportsektoren kan være nøglen til at stoppe den illegale handel, da krybskytterne vil blive forhindret i at få fragtet de ulovlige varer frem til køberne. 40 virksomheder har skrevet under på 11 punkter, der handler om informationsudveksling, uddannelse af personale, teknologiske forbedringer og ressourcodeling på tværs af virksomheder. Med dette store samarbejde vil det i fremtiden blive svært at være krybskytte. Miljøorganisationer som WWF står bag erklæringen.

90%

færre isbjørne bliver skudt i selvforsvar i Canada.

7

vådområder beskyttes i Zimbabwe – heriblandt Victoria Falls

© LUC DESJAZZES / WWF

© MARTIN HARVEY / WWF

© NATUREHILL.COM / DOUG PERRINE / WWF

TAK!
DIN STØTTE
GØR WWF'S
ARBEJDE
MULIGT

ZIMBABWE

Victoria Falls bliver beskyttet

Der er over 2.200 beskyttede vådområder i verden, der er beskyttet af Ramsar-konventionen. I år kom syv nye til i Zimbabwe – deriblandt det verdensberømte vandfald Victoria Falls. Vådområdernes største trusler er forurening, ulovlig skovhugst og byggeprojekter. De syv nye beskyttede vådområder er et resultat af det tætte samarbejde, WWF har haft med Ramsar-konventionen og Zimbabwes regering. Globalt har vådområder en stor betydning for de milliarder af mennesker, der får deres mad, vand og levebrød fra dem. Derfor bidrager man ikke bare til naturens trivsel, men også til mange af klodens fattige menneskers trivsel.

HONG KONG

Salg af elfenben udfases

Som resultat af WWF's kampagne mod salg af elfenben i Hong Kong ændrer landet nu praksis og vil udfase handlen med elefanternes stødtænder. Flere centrale lande følger med og regulerer deres indenlandske handel, hævder Kina, USA og Thailand. Dette er en stor sejr for WWF, der siden 2015 gennem en stor informationskampagne har kæmpet for dette. Udmeldingerne fra USA, Kina og Thailand nærer håb om et internationalt momentum for at stoppe salget af elfenben, så giganterne kan beholde deres tænder. Elefanterne bruger dem til at flytte grene og træstammer, skrælle bark af træer og grave efter vand, salt og rødder.

ASIEN

Haj- og rokkearter bliver reddet

The Convention of Migratory Species har søsat en global redningsplan, der skal redde havets juveler – deriblandt hajer og rokker. WWF har været med til at udforme planen. I Asien har der i mange år været en stor efterspørgsel på hajfiner. Men der er også kommet en tendens til at spise selve kødet fra hajerne og deres slægtninge, rokkerne. Planen handler om, hvordan man skal formindske efterspørgslen på kødet. Men også hvordan man kan inspirere til en mere bæredygtig udnyttelse i de områder, hvor folk er afhængige af kødet som deres levebrød. Med denne plan vil fremtiden se lysere ud for hajerne og rokkerne.

WWF'S HAV- OG FISKERIARBEJDE SPÆNDER VIDT

Øresund, Vadehavet, en gennemtænkt plan for anvendelsen af vore farvande og projekterne 'Opdag Havet' og 'Naturskånsom fisk – fra hav til tallerken' er nogle af de emner, der arbejdes med.

Af Jan Kjærgaard

WWF Verdensnaturfondens hav- og fiskeriarbejde spænder ganske vidt. På nationalt plan arbejder WWF pt. blandt andet med beskyttelsen af sårbare havområder i Øresund, Kattegat og Vadehavet, samt udviklingen af en gennemtænkt plan for anvendelsen af vore farvande og to store fondsfinansierede projekter: 'Opdag Havet' og 'Naturskånsom fisk – fra hav til tallerken'.

I begyndelsen af februar var WWF medarrangør af konferencen 'Fremtidens Øresund'. Konferencen skulle blandt andet dokumentere, hvordan kommercielle aktiviteter kan gå hånd i hånd med beskyttelse af det artsrige, men stærkt trafikerede Øresund.

Nu drøfter organisationerne bag konferencen – Øresundsakvariet i Helsingør, WWF Verdensnaturfonden, Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace, Friluftsrådet, Oceana, Danmarks Sportsfiskerforening, Marinbiolog.se og Øresundsvandsamarbejdet – hvordan vi bedst muligt følger op på resultaterne af konferencen. Målet er at sikre et rigt Øresund, hvor benyttelse og beskyttelse går hånd i hånd – også for fremtiden.

VADEHAVET

Vadehavet blev udpeget som nationalpark i 2008. WWF deltog aktivt i den danske proces med at udpege og definere danske nationalparker. Derfor ønsker WWF nu at arbejde med at udvikle naturbeskyttelsen sammen med nationalparken samtidig med, at man udvikler turismen og andre lokale erhverv i en bæredygtig retning.

Udfordringen i den danske del af Vadehavet er at sikre, at turisterne får alle de gode oplevelser med dyre- og plantelivet samtidig med, at det biologiske grundlag ikke forringes. WWF vil også arbejde på at sikre, at det fiskeri, der foregår i Vadehavet, blandt andet efter hesterejer og muslinger, sker på et økologisk, bæredygtigt grundlag. Og at andre aktiviteter, som for eksempel dumping af bundmateriale fra havnene ikke konflikter med en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer.

HAVETS RESSOURCER OG AKTIVITETER

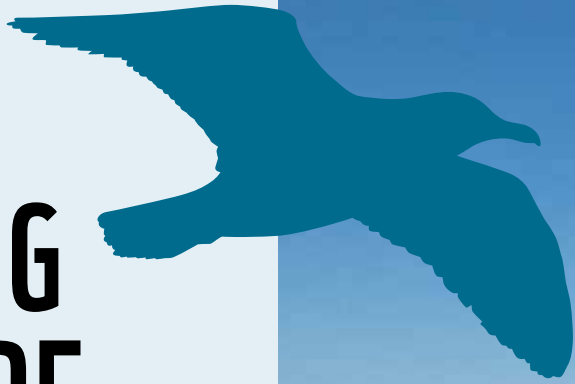
Regeringen fremlagde i foråret et lovforslag, der skal munde ud i en havplan for Danmark – en samlet plan for udnyttelse af havets ressourcer og aktiviteter.

I en analyse af lovforslaget udtrykker WWF bekymring for, om miljøhensyn får en tilstrækkelig fremtrædende rolle i havplanen. Ligesom WWF påpeger, at friluftsliv og turisme ikke er medtaget i lovforslaget. Endelig ønsker WWF opklaret, hvordan befolkningen inddrages i beslutningsprocessen, og det påpeges, at klageadgangen er uklart.

OPDAG HAVET

En stor aktivitet hos WWF er projekt 'Opdag Havet'. Et tre-årigt projekt finansieret af Aage V. Jensen Naturfond.

Projektet skal helt grundlæggende sætte fokus på havet, og få politikerne og befolkningen til at interessere sig meget mere for havet og det fascinerende liv,

WWF's havnaturformidler Peter Skødt Knudsen og en gruppe børn undersøger Vadehavets mudderbund for liv – og er blandt andet på udkig efter orme og muslinger.

der findes lige under havoverfladen. Politisk pres for at sikre en bedre beskyttelse af de danske havområder er også et stort fokus for projektet.

I sommerhalvåret byder WWF som en del af projektet på en række Opdag Havet-events langs de danske kyster. Her kan børn, unge og voksne få sig en unik snorkle-oplevelse i selskab med WWF's hav- og naturformidler og chef-snorkleguide Peter Skødt Knudsen og resten af WWF-teamet.

Tjek event-kalenderen side 14 og se hvornår Opdag Havet kommer i nærheden af, hvor du bor.

I sæson 2015 besøgte omkring 1.500

snorkleglade mennesker WWF's meget populære Opdag Havet-arrangementer. WWF har også udviklet en Opdag Havet-app. Via app'en kan enhver registrere sine marine fund ved strandkanten og i selve havet. Observationerne bliver analyseret af WWF's biologer i tæt samarbejde med forskere fra Center for Makroøkologi, Evolution og Klima (CMEC) på Københavns Universitetet. Håbet er, at der kommer så mange observationer, at de tilsammen bidrager med værdifuld viden om havenes tilstand omkring Danmark. Læs meget mere om Opdag Havet-app'en side 12-13.

NATURSKÅNSOM FISK

Projekt 'Naturskånsom fisk – fra hav til tallerken', som ledes af WWF, sætter fokus

på naturskånsomt fiskeri i Danmark. I dag udgør naturskånsomt fisk mindre end 15 procent af de fisk, som sælges på det danske marked. Dét tal skal mærkbart hæves, hvis det står til organisationerne bag projektet, som foruden WWF blandt andet omfatter Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri, Langø Fiskeriforening og Fiskerikajen Aps.

Projektets mål er at transformere markedet for det naturskånsomme fiskeri i Danmark og gøre naturskånsomt fiskeri konkurrencedygtigt. Projektet er finansieret af VILLUM FONDEN og VELUX FONDEN.

Læs meget mere om Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri på de følgende sider.

REPORTAGE:

KYSTFISKERNE SKAL BESTÅ

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri arbejder for at ændre den negative udvikling for kystfiskere, der fisker med skånsomme redskaber. Antallet er faldet drastisk.

Af Siri Dannesboe

Mågerne skriger. Lystbådehavnen er stille; den er gået i vinterhi. Kronborg Slot troner bag to øde fiskerbåde. Turister knipser løs af de to fiskerkuttere, der ser ud til at være gået på pension. Der er ingen aktivitet på dem. På den stille lystbådehavn møder WWF's udsendte reporter Søren Jacobsen, der er næstformand i Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri (FSK).

”FSK er en af flere partnere i projekt ”Naturskånsom fisk – fra hav til tallerken”, som ledes af WWF Verdensnaturfonden, og som er finansieret af VILLUM FONDEN og VELUX FONDEN. Projektet skal blandt andet styrke FSK som organisation og gøre FSK til en stærk national spiller og talerør på den politiske arena. FSK kæmper for en ny kvotepolitik og en bedre afsætning for kystfiskernes fangster, så kystfiskerierhvervet igen bliver økonomisk rentabelt og attraktivt – også for næste generation af kystfiskere.”

KYSTFISKERNES TALERØR

Ved hver indånding smager man den skarpe lugt af fisk. Fiskekutteren H4 Regina ligger og vugger blidt ved kajen. Flagene på fiskebøjterne, der står lænet op ad bådens side, blafre i brisen. Et par orange vadere står parat til at hoppe i ved næste fisketur.

I den lille førerkaht på den rød-hvide fiskekutter Regina står Søren Jacobsen, som også ejer Regina. Han lyder bitter, når han fortæller om tiden før FSK.

”Vi prøvede i mange år at arbejde for at forbedre vilkårene for kystfiskerne inden for rammerne af Danmarks Fiskeriforening. Men de to foreninger havde for forskellige interesser. For Danmarks Fiskeriforening er vi museumsfiskere; de har sågar kaldt os hobbyfiskere,” siger Søren Jacobsen.

”Med FSK har vi kystfiskere for første gang fået et talerør. Nu har vi mulighed for at råbe politikerne op og forklare befolkningen, hvorfor det skånsomme kystfiskeri skal bestå. Forbrugere skal vide, at man uden kystfiskeriet ikke ville kunne købe frisk dagsfanget fisk mere,” fortsætter Søren Jacobsen. Han lægger tryk på ordet frisk. Hovedet er løftet, og øjnene lyser af engagement.

SKÅNSOMT FISKERI

Noget stikker op af en stålkasse i den bagerste del af kutteren. Det ligner en stor, orange hårbolle. Hårbollen viser sig at være det mere end 20 år gamle garn, som Søren Jacobsen bruger til at fiske med. Garnet er alfa omega for det skånsomme kystfiskeri.

Ved skånsomt kystfiskeri bruger man kun redskaber, som er skånsomme for fisk og havbund.

Fiskerne vælger, hvilke af de skånsomme redskaber de bruger alt efter, hvilken fiskeart de skal fange. Man bruger eksempelvis ruser til at fange ål, garn til torsk og tejner til at fange hummer og krabber.

”Havet betyder alt for mig, og som kystfisker høster vi skånsomt fra det. Vi udvælger kun de fisk, der har den rigtige størrelse og sørger hele tiden for, at der er balance i bestandene. Der er ingen negativ effekt – heller ikke for havbunden,” siger Søren Jacobsen.

Fiskerne sætter garnet ud om eftermiddagen og hiver det ind næste dag – fyldt med fisk. Garnet står på havbunden over en afstand på omkring 500 meter. Fiskene svømmer ind i hullerne i garnet. De små fisk svømmer igennem, de store bliver afvist af garnet, men den ”rigtige” størrelse sidder fast. Garnet bliver derfor også lavet med forskellig størrelse huller til de forskellige fisk.

Når Søren og hans mænd hiver fiskene op, er de sprællevende og bliver straks sorteret. De enkelte fisk, der er for små bliver med det samme genudsat i havet og svømmer lystigt videre.

”Der er brug for flere kystfiskere, som kan øge antallet af skånsomt fangede fisk. For fiskenes, havenes og forbrugernes skyld,” siger næstformanden for FSK, Søren Jacobsen.

BUNDTRAWL VS. GARNFISKERI

Garnfiskeri: Garn er et passivt fiskeredskab. Metoden er selektiv og medfører kun en begrænset fangst af uønskede fiskearter – såkaldt bifangst. CO₂-forbruget er begrænset, da fiskekutterne ikke skal trække tunge redskaber (som fx trawl) og i øvrigt ligger stille, når fiskerne hiver garnene ind.

Bundtrawl: Bundtrawl er det mest problematiske fiskeri og kan være meget skadeligt for miljøet, når trawlpladerne trækkes over havbunden og fjerner organismer og vigtige leveområder for fisk og havdyr. Det er afgørende for fiskeriforvaltningen, at man kender de eksakte

miljøkonsekvenser ved trawlfiskeriet og begrænser dette fiskeri til særlige og mindre sårbare områder. Trawlfiskeri er det fiskeri, som udleder mest CO₂, da fiskekutterne skal trække de tunge redskaber gennem vandet og konstant er i bevægelse.

VIDSTE DU, AT...

...FORENINGEN FOR SKÅNSOMT KYSTFISKERI ARBEJDER FOR DERES EGET MILJØMÆRKE, SÅ DU SOM FORBRUGER KLART KAN IDENTIFICERE DEN NATURSKÅNSOM FANGEDE FISK I KØLEDISKEN?

...SKÅNSOMT KYSTFISKERI ER I VOLDSOM NEDGANG? I 1999 VAR DER IFØLGE NATURERHVERVSSTYRELSEN OVER 2.000 REGISTREREDE FARTØJER, DER FISKED E MED SKÅNSOMME REDSKABER. I 2014 VAR ANTALLET FALDET TIL OMKRING 154 FARTØJER.

GODT FAT I DYKKERFOLKET, NU SKAL FODTUSSENERNE OGSÅ MED!

Opdag Havet app'en: Godt 3.000 observationer foretaget af omkring 500 aktive brugere.

Af Jan Kjærgaard

WWF Verdensnaturfondens Opdag Havet-app har godt fat i de snorklende dykkere, som i pænt omfang har taget app'en til sig og står for rigtig mange af de godt 3.000 observationer, der pr. 1. marts er registreret hos WWF.

”Nu mangler vi især at få fodtusserne med. Altså de helt almindelige strandgængere, der bare lige er på stranden for at gå en lille tur. Som strandgænger kan man sagtens bruge app'en – og dermed deltage som borger-forsker i WWF's Opdag Havet-projekt,” siger WWF's hav- og naturformidler, frontfigur i Opdag Havet-projektet, biolog Peter Skødt Knudsen.

”Som strandgæst kan man nemt registrere sine fund i strandkanten – for eksempel opskyl af snegleskaller og muslingeskaller. Den slags fund vil være værdifuld information for os biologer. Så man må endelig ikke tro, at man skal være superdykker med al mulig avanceret grej for at deltage i vores citizen science-projekt,” understreger Peter Skødt Knudsen.

”De 3.000 observationer er foretaget af omkring 500 aktive brugere. Det er rigtig godt arbejde. Det viser, at folk gerne vil deltage i det her. Det kunne vi faktisk ikke vide, før vi gik i gang. Vi siger i WWF tak til hver eneste af app-brugerne, men vi har brug for mange flere observationer,” understreger Peter Skødt.

HOTSPOTS

WWF har modtaget mange observationer fra Københavnsområdet, Aarhus Bugt, Nordsjælland og Lille- og Storebælt. WWF's biologer efterlyser derimod flere observationer fra området syd for København, Stevns, Møns Klint og ikke mindst langs Vestkysten.

”Kun seks procent af observationerne indeholder billeder, så send meget gerne fotos sammen med jeres observationer. Og uddyb meget gerne jeres fund med detaljer, især om dybde,” siger Peter Skødt.

”Vi har modtaget rigtig mange observationer af sæler og især marsvin (i alt 123 fund, se kort side 14). Det viser, at især marsvinene er meget udbredte, og at folk rigtig godt kan lide dem. Måske kan WWF udarbejde en oplevelsesguide på baggrund af disse observationer: ”Her

Søanemoner kan også registreres i app'en. Her er det arten stor søanemone.

ligger Danmarks marsvin-hotspots,” siger naturforvalter og Opdag Havet-projektmedarbejder Michala Kristensen.

”Vi har også modtaget rigtig mange observationer af åle- og havgræs (i alt 106 fund). Man støder på åle- og havgræs dér, hvor der er god vandkvalitet og gode lysforhold. Så de fund fortæller os, at der i områder med åle- og havgræs er gode leveforhold for marine arter,” understreger Michala Kristensen.

EFTERLYSER SØANEMONER

”Der er pænt mange observationer af ribbegøpler (42 fund). Vi ved ikke så meget om deres udbredelse, så det er rigtig spændende at få kortlagt. Ribbegøpler er ellers svære at se og finde, så app-brugerne har virkelig haft øjnene med sig,” siger Michala Kristensen.

Peter Skødt efterlyser flere observationer af søanemoner og koraller som for eksempel søfjer, søstrå og dødningshåndkoraller.

”Disse arter er vigtige såkaldte indikatorer, fordi de er meget påvirkelige over for fysiske forstyrrelser, som for eksempel bundtrawl-fiskeri og råstofdudvinding og ændringer i saltbalancen. Så observationer af disse arter kan virkelig give os vigtige informationer om havets tilstand,” siger Opdag Havet-projektets frontfigur Peter Skødt Knudsen.

Han understreger, at korallerne typisk findes på dybt vand, så observationer af disse arter især appellerer til flaskedykkere, som Opdag Havet-projektet også gerne vil have bedre fat i.

Søstrå – en koral, som påvirkes meget af fysiske forstyrrelser. Arten er derfor en vigtig indikator for WWF's biologer.

Søfjer – man kan opleve disse blødkoraller på mudderbund på 15-20 meters dybde.

Opdag Havet-projektet er finansieret af Aage V. Jensen Naturfond.

SÅDAN DOWNLOADER DU APP'EN:

Download **Opdag Havet** på din telefon via App Store eller Google Play (søg på 'Opdag Havet'). Opret dig som bruger.

Tag ud til havet med din smartphone i lommen. App'en er indrettet med to indgange, som du kan vælge, alt efter om du er inde ved stranden eller ude på havet og f.eks. fisker eller dykker.

Når du har spottet en af de angivne plante- eller dyrearter, markerer du den i app'en, og via din GPS registreres det, hvor og hvornår du har spottet den.

OPDAG HAVET EVENTS I 2016

Under eventet kan du og din familie – kvit og frit – låne varme og smidige vådragter og snorkleudstyr af WWF. Og få en herlig guidet snorkletur med WWF Verdensnaturfondens hav- og naturformidler Peter Skødt Knudsen og hans crew af WWF-snorkleguides.

EVENT-KALENDEREN 2016

I forbindelse med eventet får du en række stald-tips til, hvordan du kan registrere dine marine fund i WWF's Opdag Havet-app.

HIRTSHALS V/ NATURMØDET	26.-27. MAJ
SANGSTRUP KLINT V/ GRENÅ	04. JUNI
KERTEMINDE	12. JUNI
FREDERICIA V/NATURPARK LILLEBÆLT	19. JUNI
MIDDELGRUNDSFORTET, KBH.	02. JULI
HAMMEREN HAVN, BORNHOLM	26. JULI
GUDHJEM, BORNHOLM	28. JULI
THYBORØN	04. AUGUST
FUR, LIMFJORDEN	06. AUGUST
SJÆLLANDS ODDE	13. AUGUST
AMAGER STRAND	20. AUGUST
SØNDERBORG	27. AUGUST

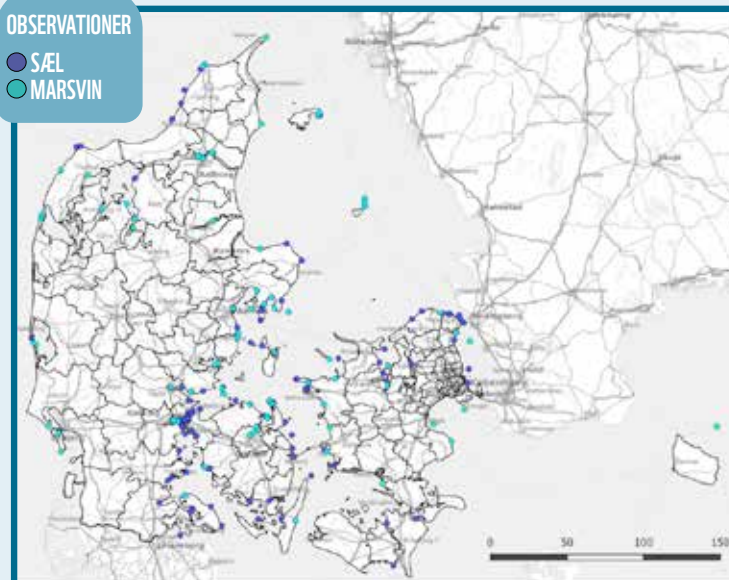
Der kan ske ændringer i programmet.
Læs seneste nyt på www.opdaghavet.dk

MARSVIN OG SÆLER

Havpattedyrene har fået mange registreringer i Opdag Havet-app'en. Således er der pr. marts 2016 registreret i alt 123 observationer af marsvin og 92 observationer af sæler. Tjek her på Danmarks-kortet, hvor der helt præcist er registreret marsvin og sæler.

OBSERVATIONER

- SÆL
- MARSVIN

KILDE: WWF

© JAN KEISER / WWF

© FLORIAN GRÄNER / NATUREPL.COM / WWF

© KATTEGATCENTRET

PÅ TUR I MANGFOLDIGE MYANMAR

Myanmars skove strækker sig over stejle bjergskrånninger, der huser alverdens dyr og en enorm biodiversitet. WWF Verdensnaturfonden har to kontorer i landet og arbejder tæt sammen med lokale for at bevare de store skove, hvor tigre og mange andre truede dyr lever. Levende Natur har besøgt mystiske Myanmar.

Tekst og foto af Cecilie Weinholt-Ludvigsen

Brillelanger hygger sig i trætoppene i Nationalparken Kaeng Krachan på grænsen mellem Thailand og Myanmar. De mange aber er tegn på et rigt dyreliv. Hvis skoven ikke var en del af en nationalpark ville disse lette ofre måske allerede være skudt af krybskytter.

I nationalparken Kaeng Krachan i Thailand er der kun 15 kilometer til Myanmars grænse, hvor skovene ikke er beskyttet, som her i Thailands nationalparker. WWF Verdensnaturfonden arbejder i grænselandet for at beskytte skovene i Myanmar også.

Gitte Seeberg ser til imens en enlig ung hanelefant kommer ud af skoven for at drikke vand. Elefanterne i nationalparken Kui Buri i Thailand drikker ved vandhulene om aftenen, hvor vejret er mere køligt. Om dagen gemmer de sig inde i de skyggefulde skove.

Der bliver dræbt færre elefanter i Kui Buri nationalpark i Thailand, fordi park-rangers holder øje med krybskytter. Det er et farligt arbejde, og rangerne kan være ude i felten i op til 15 dage af gangen. Her ses Gitte Seeberg sammen med to lokale park-rangers.

Lokale er klar til at sejle ud på floden Banchaung i Myanmar. WWF og andre organisationer har ikke tidligere kunne arbejde for at beskytte den storslåede natur på grund af voldsomme konflikter mellem det tidligere militærstyre og forskellige etniske grupper. I dag er det heldigvis blevet bedre, men det kræver stadig tilladelse fra regeringen at komme rundt flere steder i Myanmar.

LAD OS FÅ SLUKKET FOR MOTORSAVEN

En pizza per husstand årligt – det er, hvad det koster at redde levesteder for skovmåren, sortspættten, erimitbillen og en masse andre sjældne og truede arter i Danmark. Det kræver blot, at vi slukker for motorsaven og fritager 13 procent af det danske skovareal for forstlig drift.

Af Maria Hornbek

Træerne er sprunget ud, sommeren står for døren, og de fleste danskere tripper for at komme ud i det grønne – for eksempel en tur i skoven. Nogle snører løbeskoene eller hopper på mountainbiken, nogle plukker bær og senere på året svampe, og andre tager på picnic med familie og venner og lader ungerne gå på opdagelse efter insekter, mens de voksne nyder roen, duftene og farverne, der kun findes i en skov. En skovtur i Danmark er dog ikke, hvad den har været.

For det er ikke kun i fjerne tredjeverdenslande, at dyr og planter bliver udryddet på grund af skovhugst. Også den danske artsrigdom svinder ind hurtigere end nogensinde før. Det intensive land- og skovbrug har i årtier tromlet naturen, og flere end 2.200 dyre- og plantearter i Danmark er rødlistede og dermed truede i forskelligt

omfang eller endda ligefrem forsvundet. Hele 65 procent af disse arter er knyttet til skoven. Det gælder arter som sortspættten, skovmår, erimit-bille, sjældne sommerfugle, orkidéer, poresvampe og et væld af andre arter.

VI HAR BRUG FOR GAMLE TRÆER

Den største trussel mod dem er moderne skovdrift. Når vi hugger, dræner, tynder ud og rydder op, fjerner vi samtidig hjemmene for en masse dyr og planter. Kun én procent af hele Danmarks areal er dækket af skov, som er over 150 år gammel. Langt størstedelen af landets skovareal er plantager med snorlige rækker af ensartede træer, hvor hensynet til tømmerproduktion vejer tungest. Det er et problem, da et væld af forskellige dyr og planter har brug for vild og varieret skov med gamle træer, væltede stammer og med vådområder og lysninger.

Men vi kan vende bøtten. Og det kræver overraskende lidt. Hvis vi fritager mindst 75.000 hektar skov for forstlig drift og omlægger dem til urørt skov, kan vi stoppe tabet af biodiversitet. Det konkluderer en ny rapport fra Københavns Universitet. Det lyder måske af meget, men faktisk udgør det blot 13 procent af det samlede danske skovareal fordelt i hele landet. 22.000 af de anbefalede hektar skal være statsskov, mener forskerne.

DET KOSTER EN PIZZA

Prisen for at realisere forslaget svarer til 60 kroner per husstand årligt. For prisen på en pizza kan vi altså sikre levesteder for tusinder af arter og samtidig sørge for, at skovturen bliver en rigtig naturoplevelse. Urørt skov er med andre ord noget, vi alle vinder på.

”Naturen har med årene fået så snævre forhold her i landet, at vi ødelægger den biologiske mangfoldighed. Men det er opmuntrende, at vi for bare 60 kroner per husstand kan vende den dårlige udvikling og sikre levesteder for tusinder af arter. Samtidig kan vi sørge for, at danskerne i fremtiden ikke behøver tage til udlandet for at få en rigtig naturoplevelse,” siger generalsekretær for WWF Verdensnaturfonden, Gitte Seeberg.

Endelig fører urørt skov en række gratis samfundsøkonomiske goder med sig som for eksempel mere dannelse af grundvand og et større kulstoflager.

For os i WWF Verdensnaturfonden kan det ikke gå hurtigt nok med at få motorsavene slukket i en del af de danske skove.

NATUREN HAR MED ÅRENE
FÅET SÅ SNÆVRE FORHOLD HER
I LANDET, AT VI ØDELÆGGER DEN
BIOLOGISKE MANGFOLDIGHED.

GITTE SEEBERG, GENERALSEKRETÆR,
WWF VERDENSNATURFONDEN

© WWF/DK / THOR HANSEN

SKOV

Ca. 8.100 plante- og dyrearter er vurderet på den danske Rødliste. Heraf er godt 2.200 arter rødlistede, det vil sige truede.

Danmark har tilsluttet sig FN's konvention om biodiversitet. Det betyder at vi gennem de såkaldte Aichi-mål har forpligtet os til at bremse tabet af biodiversitet inden 2020.

Rapporten "Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove" er udarbejdet af Center for Makroøkologi, Evolution og Klima på Københavns Universitet.

Forskernes forslag vil koste 173 millioner kr. om året. Det svarer til 60 kr. per husstand.

TAG TEMPERATUREN PÅ KLIMAET I DIN PENSIONS KASSE

WWF har for tredje gang taget temperaturen på de største, danske pensionselskabers grønne samvittighed. Der er gode takter med grønne investeringer i havvindmøller – men stadig alt for mange sorte.

Af Hanne Jersild

2015 blev det varmeste år, der nogensinde er målt. Der skal handles – hurtigt – hvis den globale opvarmning skal bringes under kontrol. Det understreger den klimaafnåte også, som verdens ledere indgik i Paris i december sidste år. Aftalen forpligter landene til at holde den globale temperaturstigning et godt stykke under 2 grader og stile efter 1,5 grader.

PENSIONSSELSKABERNE SKAL GØRE EN FORSKEL

Set i lyset af behovet for at sætte ind over for klimaforandringerne har WWF for tredje gang taget temperaturen på de 16 største danske pensionselskaber: Hvilken rolle spiller klimahensyn, når pensionspengene investeres? Indregnes risikoen for, at fossile selskaber mister værdi på grund af strammere klimapolitikker? Er der sat mål om at øge de grønne investeringer og afvikle de sorte? Har pensionskunderne mulighed for at få indflydelse på, hvordan deres penge investeres? Og er det nemt som kunde at få overblik over, hvad pensionskassen investerer i – eller netop ikke investerer i af etiske årsager?

”Pensionselskaberne spiller en vigtig rolle i den grønne omstilling. Med deres store pengetanke kan de være med til at skabe den nødvendige forandring ved at kanalisere flere investeringer over i den grønne energi – og færre i den sorte. Det er det, vi ønsker at sætte fokus på med vores undersøgelse,” siger John Nordbo, klimachef i WWF Verdensnaturfonden.

I den nye rapport ranker WWF pensionselskaberne på baggrund af seks forskellige kriterier. Det gør det muligt for pensionskunderne og offentligheden at sammenligne pensionselskaberne og samtidig se, om det enkelte selskab rykker sig i en grønnere retning.

VOKSENDE KLIMABEVIDSTHED HOS NOGLE, MEN IKKE ALLE

Heldigvis ses der i flere pensionselskaber en voksende klimabevidsthed. Et stigende antal investerer i havmølleparker eller har andre grønne investeringer, og nogle enkelte har også sat konkrete mål om at øge de klimarelaterede investeringer i de kommende år. Desuden har flere selskaber end i WWF’s tidligere undersøgelser sat fossile selskaber på

deres eksklusionsliste – især kulmineselskaber. Nogle enkelte er også i gang med at udvikle en praksis for at inkludere klimahensyn i investeringsprocessen.

PKA, der administrerer pensioner for ansatte i social- og sundhedssektoren, stikker klart ud som det selskab, der klarer sig bedst i WWF’s undersøgelse. PKA opnår ni point ud af 12 mulige – det er to point flere end i seneste undersøgelse, og det er fire point mere end de pensionselskaber, der opnår næst flest point.

Hos de fleste får klimaet imidlertid fortsat langt fra nok opmærksomhed. Næstsidst i feltet ligger alle danskeres pensionselskab, ATP, med kun to point.

”ATP må langt mere aktivt ind på den grønne bane. Op til klimatopmødet i København i 2009 flagede ATP ambitioner om at investere massivt i grønne energiteknologier, men siden er ambitionerne gået fløjten,” siger John Nordbo og fortsætter:

Der var gang i gaden, da flere hundrede tusinder mennesker var på gaden i New York i september 2014 for at kræve handling af verdens ledere op til klimatopmødet.

DU KAN PÅVIRKE INVESTERINGERNE I DIN PENSIONSKASSE!

Hvis der skal ske en reel ændring i pensionskassernes investeringer, kræver det et klart pres fra kunderne. Benyt derfor enhver mulighed for at presse på for grønne investeringer og søg aktivt indflydelse ved at skrive til dit pensionselskab, henvende dig til bestyrelsen, deltage i generalforsamlingen m.v. Hvis du har en arbejdsgiverbetalt pensionsordning, kræver det din arbejdsplads' samtykke, hvis du ønsker at skifte pensionselskab. Kontakt din arbejdsplads og dit pensionselskab for at høre mere.

”Som lovfæstet pensionselskab bør en af ATP’s fornemste opgaver være aktivt at understøtte en samfundsudvikling, der går i retning af grøn omstilling.”

HALTER BAGUD MED AT OPGØRE CO₂-FODAFTRYKKET

I de seneste år er der kommet stigende fokus på det CO₂-fodaftryk, som pensionselskabernes porteføljer efterlader – det vil sige den potentielle CO₂-udledning fra især investeringer i fossile brændsler. Ved at opgøre fodaftrykket styrkes mulighederne for at vurdere såvel den klimamæssige som økonomiske risiko ved investeringerne.

Her halter de danske institutionelle investorer efter deres nordiske kolleger i især Sverige, hvor blandt andet de statslige pensionsfonde nu opgør investeringernes CO₂-fodaftryk, og hvor finansministeren har truet med at lovgive, hvis ikke de øvrige investorer hurtigt nok tager fat på opgørelserne af sig selv.

Kun to af de danske pensionselskaber er gået i gang – Nordea Liv & Pension og SEB, der begge er svensk forankrede.

”Mange af de danske pensionselskaber har i dag store investeringer i vedvarende energi. Men de er for sløve, når det kommer til at afvikle de fossile investeringer. Både de klimamæssige og økonomiske risici ved investeringer i kul-, olie og gasselskaber skal meget stærkere ind på radaren,” siger John Nordbo og fortsætter:

”Et godt sted at starte for pensionselskaberne er at opgøre og offentliggøre investeringernes CO₂-fodaftryk. Det vil skabe overblik over, hvor udsat pensionsformuen er over for de stramninger i klimapolitikkerne verden over, som forventes at ske i de kommende år i kølvandet på Paris-aftalen.”

Se den samlede rapport og tidligere rapporter om pensionsbranchens investeringer på wuf.dk/pensionskasser

SÅDAN HAR WWF VURDERET PENSIONSELKABERNE:

Pensionselskab	Total 2016		Total 2014
PKA	9	▲	7
JØP	5	▲	3
Nordea Liv & Pension	5	▲	4
Pensam	5	-	5
PensionDanmark	5	-	5
PFA	5	▲	4
SEB	5	▲	2
AP Pension	4	-	4
Lærernes Pension	4	-	4
PBU	4	-	4
Industriens Pension	3	-	3
Danica Pension	3	-	3
Sampension	3	▲	2
ATP	2	▼	3
Unipension	2	▼	4
Topdanmark	1	-	1

23.000

*har allerede
skrevet under!*

HAR DU AFGIVET PANDA-LØFTET?

WWF Verdensnaturfonden har i køber en underskriftskampagne, hvor du kan yde dit personlige bidrag til kampen mod krybskytteri og illegal handel med truede dyr.

Ved personligt at aflægge panda-løftet lover du:

- Aldrig at købe genstande lavet af dele fra truede dyr.
- Aldrig at spise truede dyr.
- Aldrig at købe et truet dyr som kæledyr.
- At støtte op om WWF Verdensnaturfondens arbejde for at stoppe den illegale handel med truede dyr.

Over 23.000 har allerede skrevet under – og dermed aflagt panda-løftet.

WILDLIFE-FORBRYDELSER SKAL KOSTE FIRE ÅRS FÆNGSEL

EU-Kommissionen fremlagde i februar en omfattende EU-handlingsplan til bekæmpelse af illegal handel med truede dyr og planter.

Af Jan Kjærgaard

WWF Verdensnaturfonden støtter kraftigt iværksættelsen af handlingsplanen, der vil gøre EU i stand til at bekæmpe den ulovlige handel med dyr og planter på en effektiv måde på EU-plan og globalt.

Handlingsplanen foreslår, at samtlige EU-medlemslande indfører en strafferamme på fire års fængsel for alvorlige overtrædelser af den internationale CITES-konvention om handel med truede dyr og planter.

Handlingsplanen foreslår desuden konkrete foranstaltninger til forbedring af kapaciteten og samarbejdet mellem de myndigheder – herhjemme især SKAT og politi og på EU-plan Europol – der står for kontrol og efterforskning i og mellem EU-landene. Handlingsplanen foreslår også øget kontrol med overtrædelser af CITES-bestemmelserne, for eksempel ved landegrænser og i lufthavne.

LAV DANSK STRAFFERAMME: ET ÅRS FÆNGSEL

”Hvert år krydser tonsvis af ulovlige dyre- og plantedele EU’s grænser og krybskytteri har nået hidtil usete højder, så vi hilser EU-handlingsplanen særdeles velkommen. Nu er det op til EU-medlemsstater at gøre planen til virkelighed. Den danske strafferamme for wildlife-kriminalitet er kun ét års fængsel. WWF Verdensnaturfonden har længe arbejdet for, at den danske strafferamme hæves markant. Mange andre EU-lande har også alt for lave strafferammer, så EU-handlingsplanen vil virkelig gøre en forskel,” siger WWF Verdensnaturfondens generalsekretær, Gitte Seeberg.

WWF’s EU-kontor glæder sig især over, at EU-Kommissionen støtter tiltag, der vil reducere efterspørgslen på såvel levende som dele af truede dyr og planter. Både inden for og uden for EU.

Handlingsplanen lægger op til, at EU skal spille en central rolle på den internationale scene – blandt andet ved at støtte udviklingslande i kampen mod wildlife-kriminalitet og korruption og støtte tilblivelsen af bilaterale og multilaterale aftaler.

OP PÅ EU-RÅDSMØDE DENNE MÅNED

Wildlife-kriminalitet er ikke kun en trussel mod utallige arter af truede dyr og planter. Det truer også retsstaten, god regeringsførelse, lokalsamfund og bæredygtig udvikling, påpeger direktøren for WWF’s EU-kontor Geneviève Pons, der varmt anbefaler medlemslandene at vedtage handlingsplanen.

Op til deadline var forventningen, at EU-handlingsplanen mod illegal handel med truede dyr og planer bliver vedtaget på et EU-miljørådsmøde her i juni måned.

FAKTA OM ILLEGAL HANDEL MED TRUEDE DYR OG PLANTER

Krybskytteri og illegal handel med truede dyr og planter skønnes at udgøre den fjerde største grænseoverskridende kriminalitet i verden – efter narko, menneskehandel og varemærke-forfalskning.

En stor del af handel med truede dyr og planter, herunder fisk og tømmer, drives af velorganiserede, kriminelle netværk med bred international rækkevidde.

De organiserede kriminelle, internationale netværks involvering i handel med truede dyr og planter er på EU-plan voksende. Grunden er, ifølge en rapport fra Europol, udsigten til høj fortjeneste parret med lav risiko for opdagelse og lav straf.

Wildlife-kriminalitet truer ikke blot elefanter, næsehorn og andre ikoniske arter, men truer også overlevelsen af en meget

bred vifte af dyr og planter, herunder en række EU-beskyttede, europæiske arter som ål og mange fuglearter, herunder danske arter som fiskeørnen, vandrefalken og trane.

DU KAN LÆSE MERE OM UNDERSKRIFTSKAMPAGNEN OG SELV SKRIVE UNDER HER: WWF.DK/UNDERSKRIV

DE ELSKEDE LEGO KLODSE BLIVER MERE BÆREDYGTIGE FREMOVER

WWF Verdensnaturfonden og LEGO Koncernen samarbejder om at gøre produktionen af LEGO klodser og indpakning mere bæredygtig i fremtiden. LEGO Koncernen er allerede godt i gang, men stiller nu flere krav til sig selv om endnu mere bæredygtig produktion. LEGO Koncernen er Climate Savers hos WWF Verdensnaturfonden.

Af Cecilie Weinholt-Ludvigsen

LEGO klodser er for de fleste lig med positiv og kreativ leg, men LEGO Koncernen ønsker at gøre mere; den ønsker også, at vores planet er sund og i balance. Derfor er den i gang med en spændende udfordring om at bruge bæredygtige materialer til alle deres kerneprodukter og emballage i 2030. LEGO Koncernen investerer 1 milliard kroner for at nå denne ambition.

Med ambitionen om en mere bæredygtig produktion af fremtidens LEGO klodser vil LEGO Koncernen være med til at imødegå klimaændringer og øge ansvarlig brug af klodens ressourcer. LEGO Koncernen har i flere år allerede haft fokus på en mere bæredygtig produktion og har fokuseret på energieffektivitet, affalds-

reduktion og genanvendelse samt brug af vedvarende energi. LEGO Koncernen er dog bevidste om, at 75 procent af CO₂-belastningen stammer fra leverandører og anerkender, at dette også er inden for LEGO Koncernens domæne. Derfor går den aktivt til værks med en række engagerede partnere for at reducere leverandørernes udledning.

PLANTER OG FSC-MÆRKET TRÆ ER EN DEL AF LØSNINGEN

Frem mod 2030 vil LEGO Koncernen arbejde med leverandører, universiteter og partnere som WWF Verdensnaturfonden omkring forskning, udvikling og gennemførelse af bæredygtige råmaterialer til LEGO produkter og emballage. Løsninger kan omfatte anvendelse af plantebaseret plast, Forest Stewardship Council (FSC) certificeret papirmasse og papir samt genbrugsmaterialer.

LEGO Koncernen er helt klar over, at ambitionen om en mere bæredygtig produktion er ambitiøs og krævende. Derfor er partnerskaber med for eksempel WWF Verdensnaturfonden afgørende for at nå målet. WWF er med til at vejlede med den fornødne ekspertise i forhold til forskellige spørgsmål om bæredygtighed og materialer.

”WWF Verdensnaturfonden er glad for at arbejde med LEGO Koncernen om en mere bæredygtig produktion fremover, og vi er meget tilfredse med at have LEGO Koncernen som en af vores vigtige Climate Savers partnere. At store spillere som LEGO Koncernen tager teten

VIDSTE DU, AT...

...DEN IKONISKE 2X4 KNOPS LEGO KLODS BLEV OPFUNDET I 1958 I BILLUND AF GODTFRED KIRK CHRISTIANSEN?

...LEGO PRODUKTER SÆLGES I FLERE END 140 LANDE?

...LEGO ELEMENTER LAVES I FLERE END 60 FORSKELLIGE FARVER?

...DER BLEV SOLGT OMKRING 72 MILLIARDER LEGO ELEMENTER I 2015?

...LEGO KONCERNEN HAR PRODUCERET MERE END 725.000.000 MINIFIGURER I 2015?

og viser de bæredygtige løsninger for flere virksomheder er afgørende for hele kloden og dermed os alle sammen,” siger Gitte Seeberg, der er generalsekretær i WWF Verdensnaturfonden.

LEGO KONCERNEN ER ALLEREDE GODT PÅ VEJ

LEGO Koncernen har allerede taget flere tiltag for at blive mere bæredygtig. Emballagen og byggevejledningerne er lavet i bæredygtige materialer, som er 100 procent FSC-certificerede. Siden 2013 har LEGO Koncernen solgt klodser i mindre æsker, der har sparet en masse pap. I 2015 blev der sparet ca. 7.000 tons pap.

CLIMATE SAVERS-AFTALE

Climate Savers er programmet for virksomheden, der ønsker at gå forrest i omstillingen til en low-carbon økonomi.

I samarbejde med WWF og en række uafhængige tekniske eksperter opstiller Climate Savers-virksomheden en række mål for, hvordan den inden for en fastlagt tidsperiode kan reducere sit CO₂-udslip. Det opnås bl.a. ved at sænke energiforbruget og bruge mere vedvarende energi.

Climate Savers-programmet er et bevis på, at økonomisk vækst og mindre CO₂-udledning kan gå hånd i hånd. Skal din virksomhed også være Climate Saver? Så kontakt os på erhverv@wwf.dk for at høre om jeres muligheder.

IKEA-KAMPAGNE FOR CERTIFICERET FISK

IKEA donerer i perioden 25. april til og med 4. juni fem kroner til WWF Verdensnaturfonden hver gang en kunde køber en fiskeret i en af restauranterne i IKEA's fem danske varehuse. Med kampagnen ønsker IKEA – i samarbejde med WWF Verdensnaturfonden – at sætte fokus på, at man som forbruger kan gøre en forskel til fordel for miljøet, fiskene og lokalbefolkninger ved at købe certificerede fisk og skaldyr – mærket med MSC eller ASC.

Fordele ved MSC- og ASC-mærkede fisk og skaldyr er mange.

ASC (Aquaculture Stewardship Council) bidrager til et renere opdræt, beskyttelse af vandmiljøet, forbedrede arbejdstagerrettigheder og lokal udvikling. MSC (Marine Stewardship Council) bidrager til bedre fangstmetoder og bekæmpelse af ulovligt fiskeri.

Al fisk serveret i IKEA's restauranter er ASC- og MSCcertificeret.

SØNDERVIG SANDSKULPTURFESTIVAL

12.000 TONS

vestjysk sand omsættes til et imponerende indblik i Afrikas vilde dyreliv, når 38 af verdens mest anerkendte sandskulptører bliver sat på opgaven at afspejle det afrikanske kontinent i kæmpe sandskulpturer. Her kan opleves enkeltskulpturer samt en 200 meter lang og syv meter høj skulpturvæg. Alt dette sker i Søndervig nær Vesterhavet vest for Ringkøbing fra juni til slut oktober.

Søndervig Sandskulpturfestival er sponsor i WWF og samarbejder om at

sætte fokus på Afrikas vilde natur og de majestætiske dyr som elefanten og næsehornet. Deres eksistens trues af ulovlig jagt og en udbredt handel med elefantens stødtænder og næsehornets horn.

Læs mere om festivalen, der er et besøg værd på www.sandskulptur.dk

TONERINDSAMLING.DK

Virksomheder og private kan donere deres brugte laser- og blæktoner via tonerindsamling.dk, som sælger dem videre til en certificeret genbrugsvirksomhed. 100 procent af overskuddet for salget til genbrugsvirksomheden doneres til WWF, der indtil nu har modtaget over 160.000 kr. fra tonerindsamling.dk. I 2015 blev der indsamlet 9,4 tons toner.

Du eller din virksomhed kan også være med. Gå ind på www.tonerindsamling.dk og find et indsamlingssted nær dig eller bestil en afhentning, hvis din virksomhed ligger inde med mere end en palle brugte toner.

Toner er fyldt med giftstoffer og bliver ofte smidt direkte i skraldespanden. Men hvorfor lede giftstoffer ud i naturen, når de kan genanvendes og samtidig samle ind til WWF's arbejde?

HVEM: ANNE-SOPHIE DELBANCO,
25 ÅR, BIOLOG MED SPECIALE
I MEDICINPLANTEHANDEL
HVOR: FREDERIKSBERG
HVAD: NATURELSKER OG MEDLEM
AF WWF

MØD ET MEDLEM

Hvad betyder naturen for dig?

Naturen er det sted, hvor jeg kan lade op. Desuden giver dyr og storslåede naturoplevelser inspiration til mit liv. Mine forældre har fortalt mig, at jeg altid har elsket dyr. Interessen startede ved husdyr som hunde og katte og ture i Zoologisk Have.

Da jeg blev lidt ældre, meldte mine forældre mig ind i PandaClub. I medlemsbladet lærte jeg om alle mulige dyr fra hele verden. Jeg slugte artiklerne, hvor man blandt andet kunne lære, hvordan man kan beskytte naturen. PandaClub inspirerede mig så meget, at jeg begyndte at tegne. Jeg fik endda en tegning i bladet! Det kan jeg huske, at jeg var meget stolt af.

Hvordan har WWF inspireret dig?

Jeg har altid fulgt WWF's arbejde med beundring og kan godt lide den måde, WWF arbejder på. Min interesse for dyr har altid været der, men WWF's arbejde inspirerede mig til at følge min drøm om at blive biolog.

I min tid som biologstuderende rejste jeg en del for at hjælpe med frivillige projekter. Et af dem handlede om at hjælpe lokalbefolkningen til at leve mere bæredygtigt i stedet for at udnytte naturens ressourcer på en uhensigtsmæssig måde. Der er meget at gøre ude i verden, men WWF har vist mig, at det faktisk nytter noget at blive ved. At man gør en forskel.

Har du en særlig oplevelse, som du vil dele?

I 2015 var jeg i Costa Rica, hvor jeg arbejdede som frivillig på en biologisk feltstation ved navn Caño Palma. Her var min primære opgave at patruljere på stranden om natten og overvåge havskildpadderne, når de kom op for at lægge æg.

Det særlige ved Costa Rica er, at fire ud af de syv arter af havskildpadder, der findes i verden, bruger Costas Ricas strande til at lægge æg på. Havskildpadderne har brug for beskyttelse, for de er truet af krybskytter.

Hele oplevelsen var stor og ret surrealistisk for mig. Det var specielt at være ude i felten og arbejde helt konkret med at beskytte disse dyr. At have fødderne i sandet. Samtidig var oplevelsen også meget bekræftende for mig. Jeg kunne mærke, at det her var den helt rigtige uddannelse for mig. Det gik op for mig, at jeg havde ventet på det her øjeblik hele mit liv! Og at jeg endelig kunne gøre noget helt konkret for de truede arter.

VIL DU FORTÆLLE, HVORFOR DU ER MEDLEM?

Har du en særlig naturoplevelse, du gerne vil dele med andre WWF medlemmer eller partnere? Er du medlem, partner, frivillig eller støtter du på anden måde WWF's arbejde, og kunne du tænke dig at være personen i "Mød et medlem"?

Så skriv til levende.natur@wwf.dk

DIT WWF

STØT WWF MED DIN EGEN INDSAMLING!

Ønsker du at hjælpe WWF mere, end du allerede gør? På Betternow kan du starte din egen indsamling i WWF's navn og dermed gøre en forskel for naturen og dyrene i den. Mange starter en indsamling i forbindelse med en mærkedag. De skriver ud til venner og familie, og beder dem om at donere penge til WWF i stedet for at give gaver. På den måde bliver dine venner også WWF's venner.

Klik dk.betternow.org/wwf

TAK!
DIN STØTTE
GØR WWF'S
ARBEJDE
MULIGT

Dit GRØNNE Tip

”Brug lagereddike i stedet for skyllemiddel, når du vasker dine tekstiler. Det fjerner selv stærke lugte uden at belaste miljøet, som skyllemiddel gør. Samtidig afkalker det din vaskemaskine, så den holder længere.”

Siri Dannesboe, København

Har du selv et godt råd, som du vil dele? Send det til levende.natur@wwf.dk
Hvis vi bruger dit tip, belønner vi dig med en sød tigerbamse.

Du er meget velkommen til at ringe og få en snak om arv og testamente. Vi hjælper bl.a. gratis med at udfærdige testamente.
Kontakt: Lars Holmgaard Knudsen, Økonomi- og administrationschef i WWF. **Telefon:** 35 24 78 66/29 29 61 00.
E-mail: l.knudsen@wwf.dk

Vidste du, at...
...WWF Verdensnaturfonden har fire Facebooksider du kan følge:

facebook.com/WWFdk, facebook.com/wwfgreenland
facebook.com/opdaghavet, facebook.com/seebergoffentlig

WWF Verdensnaturfonden lærer årligt ca. 22.000 børn og unge at passe på naturen.

Kontakt WWF

Du er altid velkommen til at kontakte Medlemsservice, hvis du har spørgsmål til dit medlemskab eller til din støtte.
Skriv til info@wwf.dk
eller ring på telefon **35 36 36 35**

5.000.000

WWF Verdensnaturfonden har mere end 5 millioner støtter globalt set – og du er én af dem!

BLIV HAV- PARTNER!

© DAVID FLEETHAM / NATUREPL.COM / WWF

Havet er hjemsted for et mylder af liv. Havsvampe, koraller og smukke stenrev udgør levesteder for et virvar af fiskearter, hajer og skildpadder.

Havets ressourcer er også livsgrundlag for millioner af mennesker i små kystsamfund. Desværre er havet under pres. 90 procent af verdens fiskebestande er fisket til grænsen eller overfiskede.

WWF's havteam arbejder for at redde havets forunderlige natur. Vi arbejder især for at fremme bæredygtigt fiskeri.

Som Havpartner får du:

- Digitalt nyhedsbrev om WWF's arbejde for havet min. 2 x årligt
- Magasinet Levende Natur 4 x årligt
- Invitationer til aktuelle arrangementer

Bliv Havpartner i dag på

bidrag.wwf.dk

FOTOKONKURRENCE

Send os dine egne yndlingsfotos af vilde dyr og natur. Så bringer vi de bedste i næste Levende Natur. Skriv også gerne et par ord til Levende Naturs andre læsere om, hvor du har taget billedet og hvad det er, vi ser.

Præmie til det bedste billede: Et WWF strandhåndklæde

Kvalitet: Dine fotos skal fylde mindst 1 mb (300 dpi) for, at vi kan trykke dem. WWF forbeholder sig retten til frit at bruge de fotos, der indsendes til konkurrencen. Fotografens navn skal altid angives.

Send dit billede til levende.natur@wwf.dk inden 1. august 2016 så det kan komme med i næste blad.

WEBSHOP

WWF's webshop holder sommerferielukket i uge 29, 30 og 31. Sidste chance for at bestille inden sommerferien er derfor den 14. juli kl. 12.

Se de mange søde bamser på shop.wwf.dk

VIRKSOMHEDER, DER STØTTER WWF VERDENS NATURFONDEN

Danske virksomheder kan blive erhvervsponsorer i WWF Verdensnaturfonden og derved støtte arbejdet for at sikre verdens natur. Der findes tre forskellige erhvervsponsorater. De er fuldt fradragsberettigede og koster mellem 3.500 og 25.000 kr. om året. Læs mere på wwf.dk/erhvervsponsor. Følgende virksomheder støtter WWF Verdensnaturfonden med sponsorpakker til 25.000 kr. og 10.000 kr.:

25.000 kr. JØRGEN KRUISE A/S, Essential Foods, Østerbro Tømmerhandel, Søndervig Sandskulpturfestival, Paper Collective ApS, Rødovre Centrum, System Frugt, Rockwool International A/S, JN Meat ApS

10.000 kr. Regner Grasten Film, Aksel Benzin A/S, www.superkoi.dk, KLS Grafisk Hus A/S, Raaco A/S, Søndergaard Nedrivning ApS, RigtigHundemad ApS, Martin Bencher Group A/S, Xena ApS, GodEnergi, Ejendomsselskabet Oasen ApS, Skulpturparken Blokhuis

KOM MED TIL VILD AFTEN I REE PARK SAFARI

Du kan som WWF-medlem + 1 ledsager komme til en gratis, vild aften i Ree Park Safari.

Her kan I blive klogere på den truede tiger samt høre foredrag om handel med truede dyr. Hvis I har lyst, kan I grille lækker mad under åben himmel, mens ulvene hyler omkring jer. Husk blot at forudbestille jeres grillpakke på reepark.dk
Vi glæder os til at se jer til en dejlig aften.

REE PARK SAFARI, EBELTOFT
18. JUNI FRA KL. 16:00-21.30

KOM TÆT PÅ KORALLER

Dyk med ned under overfladen til Det Sidste Koralrev, når Planetariet viser den fascinerende dokumentar om koralrevenes økosystemer – og hvordan de bliver påvirket af den stigende forurening i havene. Kom tæt på koraller fra bl.a. Palau, Vancouver Island, Fransk Polynesien, Mexico og Bahamas.

Filmen er gratis for WWF-medlemmer + 1 ledsager og vises kl. 11.10, kl. 12.30, kl. 13.40 og kl. 14.50 i Rumteatret. Mødetid en halv time tidligere. Tilmeld dig ved at sende en mail til info@wwf.dk med ønsket tidspunkt samt antal billetter. Det er først til mølle, så vi tager forbehold for udsolgte pladser. Du modtager en mail, som er din billet – husk at medtage den til filmen.

KØBENHAVN - 19. JUNI

TYCHO BRAHE
PLANETARIUM